

In diesem Aufsatz werden Angaben zum Kirchengesang der ungarischen protestantischen (evangelischen, reformierten, unitarischen) Kirchen des 16-17. Jhs. zusammengetragen und systematisiert.

Das Datenverzeichnis ist als Teil einer monographisch angelegten Erschließung zu betrachten, in deren Mittelpunkt die, Gesang und Komponieren bestimmenden Forderungen stehen. Zunächst sind die wichtigsten Quellengruppen besprochen, welche über den Protestantengesang berichten. Es handelt sich um folgende: die Gesänge; handschriftliche und gedruckte Gemeindebücher, Schul- und Privatgesangbücher, Graduale; Vorworte; Gottesdienstordnungen der Perikope entsprechend zusammengestellt; Predigtbände; weitere theologische Arbeiten; Glaubensbekenntnisse, Synodalbeschlüsse, Agenden; weitere Quellen (Tagebücher, Protokolle usw.). Mit Einbeziehung einer der Quellengruppen werden im zweiten Teil zeitgenössische Ansichten über das Singen der Protestanten skizziert: biblische Bestätigung der Notwendigkeit des Singens; wo, zu welchen Anlässen wurden Gemeinde- (und liturgische)-gesänge aufgeführt; an welcher Stelle des Gottesdienstes stand der Gemeindegasung; wer hat in der Kirche gesungen; was für Gesänge durften in der Kirche vorgelesen werden; Art, Zweck, Auswirkung des Singens; Verbote; Angaben zur Musik-, Kirchen-, Literatur- und Editions-geschichte. Im dritten Teil werden schließlich Beispiele zur Analyse der Angaben gegeben, gattungsgeschichtliche Konsequenzen der theologischen Grundlagen des Singens (Eph 5,19, Kol 3,16) behandelt.

Christoph Wolff, Gerard Woehl: „A lipcsei Tamás-templom új Bach-orgonája”, 369–378

Originell: *Die Bach-Orgel für die Thomaskirche zu Leipzig*. Gerard Woehl, Marburg 1998. [SS. 1–15.]

Mit der freundlichen Genehmigung des Herausgebers. Übersetz von Péter Sirák.

ÚJ KIADVÁNYOK

Lézerlemezek

ORGONA

Almásy László Attila a Budapest-Zuglói Szent Antal-templom Aquincum-orgonáján (1992) játszik. Allegro Thaler 1999, MZA-036. — Műsor: Liszt F.: „Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen” variációk, J. Reubke: 94. zsoltár, Liszt F.: „Ad nos, ad salutarem undam” fantázia és fuga. Játékidő: 69’49”. — Kísérőfüzet: 12 o., magyar/német/angol nyelven; szöveg: a művekről, a hangszeréről, az előadóról; az orgona hangképe; 2 fénykép.

Orgonazene Esztergomból. Baróti István a Főszékesegyház orgonáján (Musette Orgonaeépítő Kft. 1978-) játszik. Allegro Thaler 1999, MZA-041. — Műsor: J. Stanley: Trumpet Voluntary, J. S. Bach: G-dúr prelúdium és fuga BWV 541, O Mensch bewein’ dein’ Sünde gross BWV 622, In dulci jubilo BWV 729, Vater unser im Himmelreich BWV 683, e-moll prelúdium és fuga BWV 548, Wenn wir in

höchsten Nöten sein BWV 641, E-dúr toccata BWV 566/1, Liszt F.: Introitus, Ave Maria R 194, Ungarns Gott, Resignazione, Tu es Petrus, L. Vierne: Tryptique Op. 58 No 2: Communion, II. szimfónia Op. 20: Allegro. Játékidő: 76'58". — Kísérőfüzet: 16 o., magyar/német/angol/olasz/francia nyelven; szöveg: a hangszerrel (Mező András); 6 fénykép.

August Gottfried Ritter (1811–1885) összes orgonaszónátája. Ursula Philippi a nagy-szebeni evangélikus nagytemplom orgonáján (W. Sauer / Odera-Frankfurt, 1914–15) játszik. Dabringhaus und Grimm 1999, MDG 320 0866-2. — Műsor: Sonata op. 11, Sonata op. 19, Sonata op. 23, Sonata op. 31. Játékidő: 66'47". — Kísérőfüzet: 32 o., angol/francia/német nyelven; szöveg: a szerzőről, a művekről (Ursula Philippi), az előadóról, a hangszerrel; az orgona hangképe; a regisztráció; 7 fénykép.

A XX. századi francia orgonazene remekművei. Deák László játszik a Budapest-Zuglói Páduai Szent Antal-templom orgonáján (Aquincum Kft. 1992). Allegro Thaler 2000. — Műsor: M. Dupré: Evocation – szimf. költemény, Ch. M. Widor: Adagio a 8. szimfóniából, M. Duruflé: Szvit Op. 5, J. Langlais: Trió (Triptique), J. Guillou: Toccata Op. 9. Játékidő: 74'51". — Kísérőfüzet 12 o., magyar/francia/angol nyelven; szöveg: a szerzőkről, művekről, az előadóról, a hangszerrel; 3 fénykép.

Robert Schumann (1810–1856) összes orgonaműve. Pálúr János a zirci ciszterci fő-apátság orgonáján (Rieger 1901 / Aquincum Orgonagyár 1998) játszik. Allegro Thaler 2000, MZA-049. — Műsor: Studien für den Pedalflügel Op. 56, Skizzen für den Pedalflügel Op. 58, Sechs Fugen über den Namen Bach Op. 60. Játékidő: 70'32". — Kísérőfüzet: 16 o., magyar/német/angol nyelven; szöveg: a szerzőről és a művekről (Kokits Zsigmond), a hangszerrel és az előadóról (Mező András); az orgona hangképe; 3 fénykép.

A szombathelyi székesegyház orgonája (Aquincum Orgonagyár 1999). Hajdók Judit orgonál. BCC 31, 1999. — Műsor: J. S. Bach: Esz-dúr prelúdium és fuga BWV 552, C. Franck: A-dúr fantázia, Arvo Pärt: Annum per annum K-G-C-S-A, J. Alain: Litanies, M. Duruflé: Prelúdium és fuga Alain nevére op. 7, Th. Dubois: In Paradisum, L. Vierne: Carillon de Westminster. Játékidő: 63'44".

Variációk — magyar orgonazene. Kecskés Monika játszik a Budapest-Zuglói Páduai Szent Antal-templom orgonáján (Aquincum Kft. 1992). ATCD 003, 1999. — Műsor: Liszt F.: B-A-C-H prelúdium és fuga, Gárdonyi Z.: Partita sopra „Veni creator Spiritus”, Sulyok I.: Partita, Koloss I.: Fantasia in festum Sancti Stephani Regis Hungariae, Antalffy-Zsíross D.: Vázlatok néger spirituálékra. Játékidő: 52'22". — Kísérőfüzet: 12 o., magyar/angol nyelven; szöveg: a szerzőről és a művekről, az előadóról, a hangszerrel; 2 fénykép.